

[Gertrud Stjørholm Nielsen]

avis, uden at overskrifter om ungdomsarbejdsløshed, vold og anden kriminalitet lyser én i møde side om side med omtale af sikkert velmente, men besynderlige forsøg på at komme problemet med de unge arbejdsløse til livs?

På det allersidste er så kommet artikel efter artikel på baggrund af den eksplosive gymnasietilgang. Generelt beklages denne uventede søgning til gymnasierna, men den tages som udtryk for manglende uddannelses- og beskæftigelsesmæssige muligheder.

Og hvad er der så galt? Er der for mange mennesker i landet? Er der især for mange unge? Er der ingen opgaver, der trænger til at løses? Efter kommunisternes mening er der masser. Man behøver hverken at være særlig genial eller specielt fantasifuld for at være i stand til at pege på en næsten uendelig række særdeles aktuelle opgaver, der omgående burde tages op, arbejdsopgaver, der ikke er af ny dato, men hvis løsning både gøres vanskeligere og dyrere, hvis de ustandselig udskydes; og arbejdskraften er der, dels til løsning af de måske mindre komplicerede opgaver, dels til løsning af opgaver, der kræver forskellig grad af uddannelse. Havde man viljen til at planlægge og investere, kunne man løse de utallige opgaver, og ikke ét par hænder ville være overflødige. Men sådan er det ikke.

Den gruppe unge, der i dag har folketingets særlige bevågenhed, kommer i høj grad til at gennemleve ungdomstiden i et samfund i krise. Den ungdomstid, der er idealernes verden, forbindes med begreber som at udanne sig til fremtidsmål, at oplæres til arbejde og produktion og at oplæres til demokrati og medansvar, den epoke af livet, hvor fremdrift og engagement skal skabe betingelserne for det kommende liv med eget hjem og familie.

Men disse idealer fra ungdomstiden står overhovedet ikke mål med den virkelighed, der bydes ungdommen i dagens kriseramte Danmark. Ungdommen er henvist til arbejdsløshed og lediggang uden mål for fremtiden, til underbetaling og udbytning af groveste karakter, til uddannelser, som i stadig højere grad strømlines efter kapitalens ønsker og behov, og som oftere har karakter af egentlig beskæftigelsesterapi end af viden og indsigt for en fremtid og til et samfund, hvor politisk viden og engagement gennem masse-

mediernes og det politiske livs manipulationer erstattes af ligegyldighed og uvidenhed om selv de mest elementære samfundsforhold.

Ungdomsarbejdsløsheden er ikke blot et resultat af den teknologiske udvikling og af kapitalismens strukturproblemer, som mange borgerlige og socialdemokratiske samfundsforskere påstår, men er i høj grad et uomgængeligt bevis på, at kapitalismen på sit højt udviklede statsmonopolistiske stade faktisk ikke evner at sikre sin fortsatte eksistens.

Udviklingen af de nye faglige uddannelser, EFG, som påbegyndtes i 1960ernes højkonjunktur, er faktisk sat i stå gennem afskaffelsen af lønnen i basisåret og især den katastrofale mangel på kvalificerede praktikpladser. EFG-uddannelserne var planlagt til at være fuldt udbygget i 1979, og det er nu, og den gamle mesterlære skulle dermed være bortfaldet. Sådan er det ikke gået. Ikke fordi mesterlæren pludselig opfylder behovene for en tilstrækkeligt kvalificeret faguddannet arbejdskraft, men ene og alene fordi mesterlæren i højere grad opfylder de kortsigtede profitønsker, som er kommet i højsædet under krisen.

Det er den samme kortsigtethed, som har gjort sig gældende, når sparekniven har skåret dybt og brutalt i det øvrige uddannelsessystem, hvor timetalsreduktioner, forhøjelse af holdstørrelser og klassekvotienter og andre konkrete forringelser af standarden har været daglig kost i 1970erne.

Den manglende udbygning af uddannelsesstøtten og den i takt med inflationen deraf følgende udhuling af støtten tvinger hvert år titusinder af uddannelsessøgende ud af uddannelsessystemet. Et, to, tre og flere år af et ungt menneskes liv er spildt til ingen verdens nytte sammen med de ressourcer, der trods alt har været anvendt ved den del af uddannelsen, der er gennemført.

Uddannelsesplanlægningen, hvis skrift, U 90, fru Ritt Bjerregaard under energidebatten i går med begejstring meddelte er solgt i 15.000 eksemplarer, er ikke udformet på baggrund af reelle beregninger af behovet for uddannede og for kvalificeret arbejdskraft i et samfund, der udvikles efter det arbejdende folks ønsker og behov, men efter monopolernes. Opskrifterne lyder på kortere og mere specialiserede uddannelser og ikke på at sikre sammenhæng og et langsigtet perspektiv